

Usnesení Etické komise Univerzity Hradec Králové z jednání dne 13. 6. 2023 k podnětu č. 2/2023

Podnět k prošetření porušení Etického kodexu UHK č. 2/2023 podala studentka UHK (dále jen „podatelka“). Obrátila se na Etickou komisi UHK s žádostí o posouzení jednání akademického pracovníka UHK během jeho výuky (dále jen „dotčený“). Jeho přístup ke studujícím považovala za porušení principu etického jednání, které je popsáno v odst. 6, čl. 2 Etického kodexu UHK ve znění: „Studenti a zaměstnanci se nedopouštějí jakéhokoli jednání, které by mohlo být považováno za sexuální a genderově podmíněné obtěžování.“

Podatelka doložila pro přezkoumatelnost popisovaného porušení Etického kodexu UHK materiál v podobě písemných vyjádření od celkem pěti studentek UHK, které docházely na výuku dotčeného.

Stanovisko

Etická komise UHK se usnesla, že svědectví v přípisech studentek popisují jednání dotčeného, které je porušením následujících odstavců Etického kodexu UHK:

- Odst. 4, čl. 2: „Studenti a zaměstnanci jednají kolegiálně, se vzájemnou úctou a respektem. Nedopouštějí se nátlaku a jednání, které by mohlo druhé poškodit. Kritika je věcná, podložená, sdělují ji korektním způsobem a případné spory řeší konstruktivně, otevřeně a s porozuměním.“
- Odst. 6, čl. 2: „Studenti a zaměstnanci se nedopouštějí jakéhokoli jednání, které by mohlo být považováno za sexuální a genderově podmíněné obtěžování.“
- Odst. 2, čl. 3: „Vyučující vedou výuku odpovědně a ku prospěchu studentů, snaží se je motivovat, vzbuzovat jejich zájem o poznání a podporovat je v rozvíjení samostatného a kritického myšlení.“
- Odst. 5, čl. 3: „Vyučující se studenty otevřeně a včasně komunikují a jednají s nimi korektně, bez ohledu na osobní sympatie a s vědomou snahou o nestranný přístup.“

Průběh jednání a odůvodnění

Etická komise UHK podnět obdržela na konci dubna roku 2023, zabývala se jím v průběhu května a června roku 2023. S podatelkou podnětu komunikoval předseda Etické komise UHK. Požádal ji o upřesnění svědectví studentek. Dále předseda ověřil, že studentky docházely na výuku dotčeného. Jejich konkretizované přípisy obdržel a předal jako podklad členům Etické komise UHK. Zároveň požádal o reakci podnětem dotčeného. Podal mu výňatky ukazující principy jeho jednání, které je obsažené v obdržených svědectvích jeho studentek. Konkrétní znění přípisů mu na žádost podávající strany z důvodu zachování anonymity nepředložil. Dotčený poskytl písemné vyjádření. Ve svém přípisu nepřipustil, že by jeho jednání mohlo být porušením některého ustanovení Etického kodexu UHK.

Zasedání Etické komise UHK k danému podnětu proběhlo dne 13. června 2023, zúčastnili se jej všichni členové, tedy i členové z řad studujících, neboť záležitost se studujících týkala. Etická komise UHK usoudila, že jednání dotčeného popsané svědectvími v přípisech studentek je porušením celkem čtyř výše jmenovaných odstavců Etického kodexu UHK včetně toho, který uvedla v podnětu jeho podatelka. Konkrétně odst. 4, čl. 2 Etického kodexu UHK vystihuje obecný princip etického jednání. Ukazuje, že úlohou našeho univerzitního společenství je podávat věcnou kritiku, podloženou a sdělovanou korektním způsobem. V uvedených přípisech je však vícekrát zaznamenáno ponižující vyjadřování dotčeného vůči studentkám. Je také popsána dotčeného kritika studentek, která není soustředěna na konkrétní nedostatky, nýbrž označuje studentky za méněcenné či obecně nekompetentní dosáhnout požadovaného vzdělání. Etická komise UHK dospěla k postoji, že taková kritika nevzbuzuje zájem o poznání a nemotivuje ke studiu.

Z toho důvodu ji označuje za porušení odst. 2, čl. 3 Etického kodexu UHK, který formuluje principy etického jednání ve vzdělávací činnosti.

V přípisech svědčících studentek jsou také uvedeny dotčeného nevyžádané doteky studentek během výuky, šovinistická urážlivá vyjádření vůči studentkám nebo ženskému pohlaví obecně, nevyžádané vstupy do intimní zóny studentek, kontaktní přístup a flirtování. Takové jednání Etická komise UHK považuje za sexuální a genderově podmíněné obtěžování, tedy za porušení obecného principu etického jednání vysvětleného v odst. 6, čl. 2 Etického kodexu UHK. Zároveň Etická komise UHK dospěla k přesvědčení, že ačkoliv dotčeného doteky studentek mohou plynout z charakteru výuky, tak podle svědectví nebyly se studentkami otevřeně a včasné komunikovány. Popsané jednání tedy považuje za porušení principu etického jednání ve vzdělávací činnosti podle odst. 5, čl. 3 Etického kodexu UHK.

Etická komise UHK si byla vědoma skutečnosti, že posuzuje jednání zaznamenané ve svědectvích a má pouze omezené možnosti zjistit, zdali a v jakém rozsahu k takovému jednání docházelo. Z toho důvodu nahlédla do hodnocení vzdělávací činnosti realizovaného prostřednictvím informačního systému STAG, studovala připomínky k výuce dotčeného v uplynulých pěti semestrech. V těchto připomínkách studující uvedli, že dotčený se nevhodně vyjadřoval k ženskému pohlaví, měl nevhodné osobní chlípné poznámky, nevhodně se studujících dotýkal nebo nebyl připraven na hodinu výuky a nevysvětlil dobře požadavky k uzavření předmětu. Etická komise UHK se domnívá, že tyto negativní zpětné vazby zvyšují důvěryhodnost svědectví předložených v přípisech studentek. A opačně, hodnocení výuky dotčeného v systému STAG považuje za důvěryhodná vzhledem ke svědectví studentek. Důrazně proto doporučuje, aby ze strany vedení příslušné katedry, případně příslušné fakulty, byla iniciována hluboká reflexe pedagogické činnosti dotčeného a obecně také evaluacím na příslušné katedře byla věnována větší pozornost. Za zásadní považuje prodiskutovat s dotčeným nutnost fyzických doteků při výuce plynoucí z jejího charakteru, potřebu vstupovat do intimní zóny studujících a význam otevřené a včasné komunikace se studujícími v těchto záležitostech. Etická komise UHK doporučuje, aby se dotčený zúčastnil vzdělávání v oblasti etických standardů v pedagogické činnosti. Za vhodnou platformu takového vzdělávání považuje například semináře na UHK i mimo ni realizované v rámci usilování o bezpečné prostředí v univerzitních komunitách.

Hlasování komise o stanovisku: přítomno členů: 7, pro – 7, proti – 0, zdržel se – 0.

V Hradci Králové dne 14. 6. 2023

Lukáš Vízek
předseda Etické komise UHK